

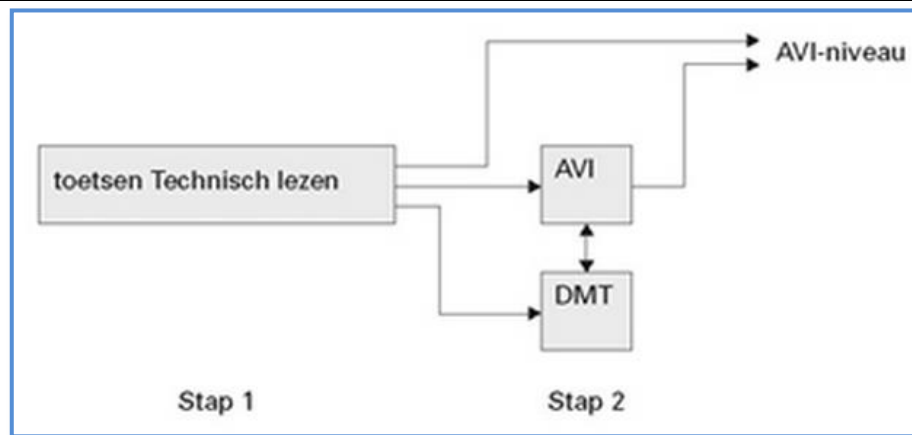
Identificatie en typering van Cito LOVS- DRIE-MINUTEN-TOETS (DMT)

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS) Drie-Minuten-Toets (DMT); Cito; Ineke Jongen, Ronald Krom; 2010; de kostprijs van het materiaal behoudens prijswijzigingen bedraagt € 115,30 (AVI-toets inbegrepen). De afname van de toets gebeurt alleen op papier. De verwerking kan digitaal gebeuren. Het instrument komt uit Nederland.
2. <u>Wat & voor wie?</u>	De DMT-toetsen van het Cito LOVS zijn leessnelheidstoetsen bedoeld voor het opvolgen van de vorderingen van leerlingen. Het LOVS biedt hiervoor toetsen aan voor leerlingen van het eerste (groep 3) tot en met het zesde leerjaar (groep 8). De DMT-toetsen worden ingezet nadat bij de toets Technisch lezen vastgesteld werd dat een nadere analyse van de technische leesvaardigheid noodzakelijk is bij één of meer leerlingen.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☒ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De toets van Cito LOVS – DMT duurt 3 minuten.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten De DMT-toetsen maken deel uit van het Cito LOVS. In het eerste (groep 3) tot en met het vijfde (groep 7) leerjaar worden er twee toetsmomenten voorzien om de DMT af te nemen: <ul style="list-style-type: none"> – tweede helft januari of eerste helft februari – tweede helft mei of juni In het zesde leerjaar (groep 8) wordt er slechts één toets afgenomen in de tweede helft van januari of in de eerste helft van februari.
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☐ Klassikaal

	☒ Individueel
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau of op schoolniveau?</u>	☒ Leerlingenniveau ☐ Klasniveau ☐ Schoolniveau <p>De DMT-toetsen geven voornamelijk informatie op leerlingenniveau. Dit is vooral zo omdat de toets enkel afgenomen wordt van die leerlingen waarbij een nadere analyse van hun technische leesvaardigheid nodig is omdat ze slecht gescoord hebben op de toets Technisch lezen. De DMT-toets wordt dus eerder incidenteel en niet standaard afgenomen. In bepaalde situaties en na grondig overleg, zoals scholen binnen buitengewoon onderwijs, is het wel mogelijk om de DMT bij alle leerlingen af te nemen en de DMT dus te gebruiken als signaleringsinstrument voor alle leerlingen. De toetsen Technisch lezen worden dan niet op voorhand afgenomen.</p> <p>In dit laatste geval is het wel mogelijk om resultaten te verkrijgen op klasniveau. Indien de school gebruik maakt van het Computerprogramma LOVS, dan is het bovendien mogelijk om via de module 'Schoolzelfevaluatie' overzichten te maken om op schoolniveau de kwaliteit van het gegeven onderwijs te evalueren.</p>
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	<p>Vaardigheden:</p> ☒ Lezen ☐ Schrijven ☐ Spreken/Gesprek ☐ Luisteren <p>Competenties:</p> ☒ Taalcompetentie ☐ Zelfsturende competentie ☐ Leercompetentie ☐ Sociale competentie <p>Deelcompetenties:</p> <p>De toetsen Cito LOVS – DMT peilen naar de taalcompetentie binnen de vaardigheid lezen. Deze toetsen sluiten aan bij volgende deelcompetentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Taalbeschouwing: taalsysteem.
9. <u>Wat doen de leerlingen?</u>	<p>De leerlingen moeten in één minuut zoveel mogelijk woorden van een kaart lezen. In totaal bevat het</p>

	<p>toetspakket drie leeskaarten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Op leeskaart 1 staan woorden van het type ‘km’ (uil), ‘mk’ (koe) en ‘mkm’ (pen). – Op leeskaart 2 staan woorden van het type ‘mmkm’ (spin), ‘mkmm’ (bank), ‘mmkmm’ (krant), ‘mmmkm’ (schroef) en ‘mkmmm(m)’ (herfst). – Op leeskaart 3 staan woorden met twee, drie en vier lettergrepen, zoals ‘geluid’, ‘koningin’, ‘papegaaien’. <p>Van elke leeskaart bestaan er drie parallelversies die dezelfde woorden bevatten in een andere volgorde, om te voorkomen dat leerlingen bij herhaald toetsen de eerste woorden van iedere kaart onthouden en op voorhand kunnen opzeggen.</p>
<p>10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u></p>	<p> ☐ Screening ☒ Diagnose ☐ Andere </p> <p>De DMT kan ingezet worden als nadere analyse van de technische leesvaardigheid van een leerling nadat deze slecht scoorde op de toets Technische leesvaardigheid. De primaire functie van de DMT-leeskaarten ligt met andere woorden op het vlak van analyseren of diagnosticeren. De DMT kan ook dienen als signaleringsinstrument voor alle leerlingen, bij specifieke gevallen. Dit vraagt een grote tijdsinvestering aangezien de toetsen individueel afgenomen moeten worden. Naast de DMT kan men, indien er ook hier slecht gescoord werd, ook nog de AVI-toets afnemen om nog meer informatie te verkrijgen over het niveau van technische leesvaardigheid.</p> <p>Onderstaand schema geeft weer hoe het toetsen rond technisch lezen verloopt volgens het LOVS van Cito: bij stap 1 wordt een klassikale screening gedaan, bij stap 2 volgt een individuele analyse aan de hand van een DMT- of AVI-toets indien de resultaten bij stap 1 te laag waren.</p>

Indien blijkt dat leerlingen ook slecht scoren op de DMT-toets in het eerste leerjaar, biedt het toetspakket ook toetsen aan om de deelvaardigheden van het technisch lezen te toetsen: de [Grafemetoets en een Toets voor Auditieve Synthese](#). Met de **Grafemetoets** kan worden nagegaan of kinderen weten welke spraakklanken (fonemen) met de verschillende lettertekens (grafemen) overeenkomen. Met **de Toets voor Auditieve Synthese** kan worden vastgesteld of kinderen in staat zijn om losse klanken samen te voegen tot woorden.

11. [Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?](#)

- Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking)**
- Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking)
- Geen vergelijking normen

De DMT van Cito LOVS laat toe om de leerlingen te vergelijken met zichzelf: aan de hand van het **leerlingenrapport** kan men nagaan of een leerling vooruitgegaan is in vergelijking met eerdere toetsen. Indien de DMT-toets van elke leerling in de klas afgenomen wordt, zonder dat de toets Technisch lezen hieraan is voorafgegaan, dan is het ook mogelijk om leerlingen te vergelijken met andere leerlingen van de klas. Dit gebeurt aan de hand van het **groepsrapport** waarin het vaardigheidsniveau van de leerling gaande van niveau I tot niveau V, volgens de nieuwe indeling, wordt meegedeeld per leerling. De oudere indeling van niveau A tot E wordt ook nog steeds vermeld in de handleiding. Het vaardigheidsniveau dat een leerling behaalt, laat toe om een leerling te vergelijken met de landelijke referentiegroep van Nederland.

Criteria voor een goed evaluatie-instrument ⁵³	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	<p>De handleiding van Cito LOVS – DMT geeft informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof. <p style="margin-left: 20px;">De leeskaarten voor de DMT-toets werden via een steekproef geselecteerd uit een tweetal woordenlijsten⁵⁴. Vervolgens werd nagegaan of deze woorden een hoge gebruiksfrequentie hebben. Woorden met een lage gebruiksfrequentie werden niet opgenomen in de leeskaarten.</p> ☒ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde. <p style="margin-left: 20px;">De toetsen voor technisch lezen gaan na in welke mate een leerling vlot en nauwkeurig kan lezen. Voor de leerlingen die hier slecht op scoren wordt er verder geanalyseerd waar het fout loopt: betreft het een tempoprobleem of een nauwkeurighedsprobleem. De DMT-toets wordt gebruikt om dit na te gaan. Meer specifiek wordt de technische leesvaardigheid nagegaan met betrekking tot het lezen van verschillende woordtypen. De drie leeskaarten verschillen immers in woordstructuur en daarmee in moeilijkheidsgraad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De score op leeskaart 1 geeft aan hoe goed kinderen eenvoudige woorden kunnen verklanken. – De score op leeskaart 2 geeft informatie over de mate waarin kinderen letterclusters en spellingpatronen kunnen herkennen. – De score op leeskaart 3 geeft aan in hoeverre kinderen meerlettergrepige woorden kunnen lezen en betekenselementen zoals voor- en achtervoegsels weten af te leiden. <p style="margin-left: 20px;">Indien er slecht gescoord wordt op de DMT-toets dan wordt er specifiek getoetst naar de deelvaardigheden van het technisch lezen.</p> <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u>	<p>De handleiding van Cito LOVS - DMT geeft informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname <p style="margin-left: 20px;">De handleiding van zowel de DMT-toets geeft aanwijzingen voor de afname van de leeskaarten.</p> ☒ De betrouwbaarheid

⁵³ Invulling van de concepten gebeurde op basis van de Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen (CTO – KU Leuven, 2006) en de Visietekst Breed Evalueren (Steunpunt Gelijk Onderwijskansen, 2008).

⁵⁴ Kohnstamm, G.A., A.M. Schaerlaekens, A.D. de Vries, G.W. Akkerhuis en M. Frooninx (1981). *Nieuwe Streeflijst woordenschat voor 6-jarigen*. Lisse: Swets en Zeitlinger; Staphorius, G., R.S.H. Krom en K. de Geus (1988). *Frequenties van woordvormen en letterposities in de jeugdlectuur*. Arnhem: Cito.

	☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig ☒ is eerder voldoende hoog <p>Voor elke toets van Cito wordt er een wetenschappelijke verantwoording opgesteld. Deze wordt voorgelegd aan de COTAN (Commissie Testaangelegenheden Nederland). Uit de gegevens van de wetenschappelijke verantwoording voor de DMT-toets en de toetsen voor Begrijpend lezen blijkt dat de betrouwbaarheid⁵⁵ voor deze toetsen eerder voldoende hoog is.</p> ☒ Betrouwbaarheid van de scoring Bij de DMT-toets geeft de handleiding instructies over hoe de leerkracht het scoringsformulier moet invullen. ☐ Geen informatie over betrouwbaarheid
14. In de praktijk?	In de handleiding van Cito LOVS – DMT gaat er bijzondere aandacht naar hoe de resultaten op leerlingen-, klas- en schoolniveau geïnterpreteerd en gebruikt moeten worden. Daarnaast voorziet het LOVS ook ondersteuning in leerlingenzorg voor leerlingen die slecht scoren op een toets. Het LOVS baseert zich hiervoor op het cyclische proces van onderwijs op maat waarbij drie stappen onderscheiden worden: signaleren, analyseren en handelen. De leerkracht krijgt bij elk van deze stappen instrumenten aangereikt. De DMT-toets valt onder stap 2: het analyseren.
15. Praktische haalbaarheid?	Het is mogelijk om de scores, de groepsrapporten, de leerlingenrapporten en het groepsoverzicht op te vragen via het computerprogramma LOVS. Dit levert tijdswinst op aangezien dit niet meer handmatig dient te gebeuren. Alle scores, overzichten en rapporten kan je wel nog steeds handmatig op papier doen.
16. Kritische reflectie op algemene kwaliteit.	<ul style="list-style-type: none"> – Maakt deel uit van Cito LOVS, wat toelaat om het onderwijs op individueel, klas- en schoolniveau (schoolzelfevaluatie, dwarsdoorsnede, trendanalyse) te evalueren. – Voor elk leerjaar is een gedetailleerd pakket voorzien, met daarin handleiding, toetsmateriaal, registratieformulieren en inhoudsverantwoording. – In de handleiding wordt telkens ook ingegaan op het gebruik van de toetsen voor speciale leerlingen en in het buitengewoon onderwijs. – Door de gehanteerde meettechniek zijn de verschillende scores binnen een leerjaar en over de leerjaren heen onderling te vergelijken, wat toelaat om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen.

⁵⁵ Er worden voor de verschillende toetsen verschillende statistische coëfficiënten gebruikt. Voor de DMT-toets variëren ze van 0,92 tot 0,97. Welke coëfficiënt iets zegt over welke toets verneem je in de handleiding bij het toetsmateriaal zelf.

- Steeds meerdere testmomenten per schooljaar (doorgaans halverwege en eind) met verschillende toetsen.
- Aangezien de scores op de verschillende toetsen onderling te vergelijken zijn, is het mogelijk om leerlingen op maat te toetsen door adaptief toetsen of door het ontkoppelen van toets en afnamemoment; niet alle leerlingen in eenzelfde klas moeten dus op hetzelfde moment dezelfde toets krijgen en toch zijn de resultaten van de kinderen vergelijkbaar.
- Voordeel is dat het om genormeerde toetsen gaat, waardoor het mogelijk is om individuele leerlingen en de klas als geheel te vergelijken (indien op de geplande meetmomenten afgenomen, nl. halverwege en aan het eind van het schooljaar), maar dit wel enkel met een referentiegroep uit Nederland.
- Er wordt geen specifieke informatie gegeven over het normeringsonderzoek en over de leerlingen die daarin betrokken waren.
- De toetsen zijn methodeonafhankelijk.
- Er worden zeer concrete richtlijnen gegeven voor afname en interpretatie van de toetsen, wat de betrouwbaarheid wel groot maakt.
- De resultaten kunnen handmatig, maar ook aan de hand van een computerprogramma worden geanalyseerd. Aanwijzingen voor het gebruik van het computerprogramma zijn opgenomen in de handleiding.

- De technische leesvaardigheid wordt gemeten door het hardop voorlezen van losse, op zichzelf staande woorden. Dat maakt natuurlijk dat de authentieke situatie (nl. woorden lezen in een tekst, waar ook de context kan meegenomen worden) niet wordt gemeten. Anderen zullen dit een voordeel vinden, omdat je dan “radend” lezen op basis van de context kan uitschakelen.
- Het feit dat er verschillende versies zijn (3 parallelversies van elk van de 3 leeskaarten) is een meerwaarde want zo worden leerlingen niet al teveel vertrouwd met de teksten of woordenrijen.
- Positief is dat wordt aangeraden om naast de bekomen score ook aandacht te hebben voor analyse van het leesgedrag (in het kader van aandacht voor leerlingenzorg).
- Er is ook bijkomend een genormeerde grafemtoets en een toets voor auditieve synthese opgenomen.
- De ene leerling heeft het moeilijker dan de andere met het snelheidskarakter van dergelijke toetsen. Dit dient ook in kaart te worden gebracht en meegenomen in de interpretatie.
- De afname is individueel en dus wel tijdsintensief.

